ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક | **પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ** | ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	13	17	08	08	04	50
ટકા(%)	26%	34%	16%	16%	08%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	17	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	06
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	10	10
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA-I)	05	07	15
5.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA-II)	01	02	04
	કુલ	**32**	**45**	**50**

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ		ગુણભાર
1.	समर्चनम्	(पद्य)	04
2.	कुलस्य आचारः	(गद्य)	05
3.	परं निधानम्	(नाट्य)	06
4.	वलभी विद्यास्थानम्	(गद्य)	04
5.	सुभाषितवैभवः	(पद्य)	05
6.	सर्वं चारुतरं वसन्ते	(पद्य)	04

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ** ગુણ : 50

ક્રમ	પાઠ/પ્રકરણનું નામ		ગુણભાર
7.	संहतिः कार्यसाधिका	(गद्य)	04
8.	काषायाणां कोऽपराधः	(गद्य)	06
9.	उपकारहतस्तु कर्तव्यः	(नाट्य)	04
11.	वेदितव्यानि मित्राणि	(पद्य)	04
	अपठितम्		04
		कुल	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (गद्य विभाग)	**10**
1 થી 2	માતૃભાષામાં અનુવાદ **અથવા** અનુવાદ દોષ દૂર કરો. (કોઈ પણ એક)	03
3, 4, 5	બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (કોઈ પણ બે)	02
6,7	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	02
8	ગદ્યાર્થગ્રહણ	03
	વિભાગ-B (पद्य विभाग)	**10**
9 થી 10	અનુવાદ દોષ દૂર કરો **અથવા** અન્વય (કોઈ પણ એક)	03
11 થી 14	બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (કોઈ પણ ત્રણ)	03
15, 16	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	02
17, 18	શ્લોકપૂર્તિ (કોઈ પણ એક)	02
	વિભાગ-C (नाट्य विभाग)	**10**
19, 20	માતૃભાષામાં અનુવાદ **અથવા** અનુવાદ દોષ દૂર કરો. (કોઈ પણ એક)	04
21 થી 23	વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)	02
24, 25	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	02
26 થી 28	સંસ્કૃત વાક્ય બનાવો. (કોઈ પણ બે)	02
	વિભાગ-D (व्याकरण विभाग)	**10**
29 થી 38	સમાનાર્થી, વિરુદ્ધાર્થી, વર્તમાનકાળ રૂપ, સામાન્ય ભવિષ્યકાળ રૂપ, પુલ્લિંગ શબ્દ, સ્ત્રીલિંગ શબ્દ, નપુંસકલિંગ શબ્દ, કૃદંત પ્રકાર, સંધિ છોડો અને જોડો.	10
	વિભાગ-E (संयुक्त विभाग)	**10**
39	ગદ્યાર્થગ્રહણ (અપઠિત)	03
40 થી 42	કર્તા સાથે કૃતિ જોડો	02
43	રેખાંકિત પદ શુદ્ધિ	03
44, 45	અર્થવિસ્તાર	02
	કુલ ગુણ	**50**

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક | પ્રશ્નપત્રનું માળખું | ગુણ : 50

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે. દરેક વિભાગના સરખા ગુણ છે.
2. પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 45 છે.
3. પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ-A (गद्य विभाग) [10]

- **अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।** [03]

  નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.
  Translate the following passage into mother tongue.
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 1

  અથવા

- **प्रदत्तस्य गद्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**
  આપેલા ગદ્યખંડનો અનુવાદ દોષ દૂર કરી અનુવાદ ફરીથી લખો.
  Rewrie the complete translation after removing Error the transltion of the given passage.
  (નોંધ : ગદ્યખંડની નીચે અનુવાદ આપવો તેમાં ચાર ભૂલો રાખવી.)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 2

- **अधोदत्तस्य संस्कृत प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (केऽपि द्वे)** [02]
  નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈ પણ બે)

  Find the answers to the following sanskrit questions from the options and write them in Sanskrit. (Any Two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 3, 4,5

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कोऽपि एकः)** [02]
  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ એક)

  Answer the following questions in mother tongue. (Any one)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 6, 7

- **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत ।** [03]
  નીચે આપેલ ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃતમાં લખો.

  Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 8 (ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખંડ પૂછવો.તેમાં નીચે ત્રણ પ્રશ્નો મૂકવા.)

વિભાગ-B (पद्य विभाग) [10]

९. **प्रदत्तस्य श्लोकस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।** [03]

આપેલા શ્લોકના અનુવાદદોષને દૂર કરી અનુવાદ ફરી લખો.

Rewrite the complete translation after removing error the translation of the given sloka's.

(**નોંધ** : એક શ્લોક લખી તેની નીચે અનુવાદ આપવો. અનુવાદમાં ચાર ભૂલો રાખવી જે શુદ્ધ કરવા વિદ્યાર્થીને આપવી.)

અથવા

१०. **मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखित श्लोकस्य अन्वयं पूरयित्वा पुनः लिखत ।**

શબ્દપેટીમાંથી યોગ્ય પદ પસંદ કરી નીચે લખેલા શ્લોકનો અન્વય પૂર્ણ કરી ફરીથી લખો :

Complete the following applicatin or gist of following slokas choosing the appropriate word from the word box and rewrite them.

(**નોંધ** : એક શ્લોક લખી તેની નીચે અન્વય આપવો. અન્વયમાં ચાર ખાલી જગ્યા રાખવી, તે શબ્દો નીચે શબ્દપેટીમાં આપવા.)

अधोदत्तानां संस्कृत प्रश्नानम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (कोऽपि त्रयः)

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પોમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ ત્રણ) [03]

Find the answer to the following Sanskrit questions from the options and Sanskrit. (Any Three) પ્રશ્નક્રમાંક : 11, 12, 13, 14

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कोऽपि एकः)** [02]

  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ એક)

  Write the following answers in mother tongue. (Any one)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 15, 16

- **श्लोकपूर्तिं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [02]

  શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈ પણ એક)

  complete the verses. (Any one)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 17, 18

  (પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શ્લોકપૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ શ્લોકપૂર્તિ માટે પૂછવા, અન્ય નહીં.)

વિભાગ-C (नाट्यविभाग) [10]

- **अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [04]

  નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)

  Translate the following dialogues into mother tongue. (Any one)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 19

અથવા

- **प्रदत्तस्य नाट्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**

  આપેલા નાટ્યખંડનો અનુવાદદોષ દૂર કરી અનુવાદ ફરીથી લખો.

  Rewrite the complete translation after removing Error the translation of the give drama.

  (નોંધ : એક નાટ્યખંડ લખી તેનો અનુવાદ આપવો. અનુવાદલેખનમાં ચાર ભૂલો સુધારવા આપવી.)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 20

- **अधोदत्तानि वाक्यानि कः वदति इति लिखत । (केऽपि द्वे)** [02]
  નીચે આપેલા વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)
  Write who speaks the following sentences. (Any two)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 21, 22, 23
  (જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ 'અ' માં વાક્ય અને વિભાગ 'બ'માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું)
- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कोऽपि एकः)** [02]
  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ એક)
  Answer the following questions in mother tongue. (Any one)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 24, 25
- **कोष्ठगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत । (केऽपि द्वे)** [02]
  કૌંસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈ પણ બે)
  Make sentences using words given in the brackets. (Any two)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 26, 27, 28

વિભાગ-D (व्याकरण विभाग) [10]

- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचनानुसारेण लिखत ।**
  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.
  Answer the following questions according to instructions given.

29. '   ' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
    (ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
30. '   ' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
    (ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)
31. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकालस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
    (વર્તમાનકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં.)
32. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य-भविष्यकालस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
    (સામાન્ય ભવિષ્યકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં)
33. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः पुल्लिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]
    (ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી પુલ્લિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)
34. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः स्त्रीलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]
    (ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી સ્ત્રીલિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)
35. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः नपुंसकलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

(ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી નપુંસકલિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

36. रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(કૃદંતવાચક પદને રેખાંકિત કરવું, ઉત્તર માટે ત્રણ-ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

37. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

સંધિ છોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો, જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

38. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો, જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

વિભાગ-E (संयुक्त विभाग) [10]

39. **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । (अपठितम्)** [03]

નીચે આપેલ ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.

(વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષાને ધ્યાનમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદ્યખંડ મૂકવો. ગદ્યખંડ નીચે સંસ્કૃતમાં ત્રણ પ્રશ્નો મૂકવા.)

- **कर्तृ-कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत । (केऽपि द्वे)** [02]

  કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો. (કોઈ પણ બે)

  Match the following with author and their books. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 40, 41, 42

  (ગદ્ય, પદ્ય અને નાટ્ય પાઠોના કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેના પ્રશ્ન પૂછવા. 'અ' વિભાગમાં કર્તા અને 'બ' વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું).

- **रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कान्यपि त्रीणि)** [03]

  રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

  Correct the underlined words and rewirte the paragraph.

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 43

  (અનુસ્વાર-અનુનાસિક લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યખંડ પૂછવો, ચાર શબ્દો રેખાંકિત કરવા.)

- **अधोदत्तस्य श्लोकस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [02]

  નીચે આપેલા શ્લોકનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરવો. (કોઈ પણ એક)

  Translate the following verses and expand the idea. (Any One)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 44, 45

  (અર્થવિસ્તાર માટે બે શ્લોકો પૂછવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ** ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	13	17	08	08	04	50
ટકા(%)	26%	34%	16%	16%	08%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	17	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	06	09	06
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	10	10
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA-I)	05	07	15
5.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA-II)	01	02	04
	કુલ	**32**	**45**	**50**

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ		ગુણભાર
1.	समर्चनम्	(पद्य)	02
2.	कुलस्य आचारः	(गद्य)	02
3.	परं निधानम्	(नाट्य)	02
4.	वलभी विद्यास्थानम्	(गद्य)	02
5.	सुभाषितवैभवः	(पद्य)	02
6.	सर्वं चारुतरं वसन्ते	(पद्य)	01
7.	संहतिः कार्यसाधिका	(गद्य)	**02**

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
8.	काषायाणां कोऽपराधः (गद्य)	02
9.	उपकारहतस्तु कर्तव्यः (नाट्य)	05
10.	दौवारिकस्य सेवानिष्ठा (नाट्य)	05
11.	वेदितव्यानि मित्राणि (पद्य)	01
12.	सुभाषितसप्तकम् (पद्य)	05
13.	दिष्ट्या गोग्रहणं स्वन्तम् (नाट्य)	05
14.	हनुमद्वर्णितरामवृत्तान्तः (पद्य)	05
15.	सुदुर्लभा सर्वमनोरमा वाणी (गद्य)	05
	अपठितम्	04
	कुल	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક | **પ્રશ્નપત્રનું માળખું** | ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (गद्य विभाग)	10
1 થી 2	માતૃભાષામાં અનુવાદ **અથવા** અનુવાદ દોષ દૂર કરો. (કોઈ પણ એક)	03
3, 4, 5	બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (કોઈ પણ બે)	02
6,7	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	02
8	ગદ્યાર્થગ્રહણ	03
	વિભાગ-B (पद्य विभाग)	10
9 થી 10	અનુવાદ દોષ દૂર કરો **અથવા** અન્વય (કોઈ પણ એક)	03
11 થી 14	બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (કોઈ પણ ત્રણ)	03
15, 16	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	02
17, 18	શ્લોકપૂર્તિ (કોઈ પણ એક)	02
	વિભાગ-C (नाट्य विभाग)	10
19, 20	માતૃભાષામાં અનુવાદ **અથવા** અનુવાદ દોષ દૂર કરો. (કોઈ પણ એક)	04
21 થી 23	વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)	02
24, 25	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	02
26 થી 28	સંસ્કૃત વાક્ય બનાવો. (કોઈ પણ બે)	02
	વિભાગ-D (व्याकरण विभाग)	10
29 થી 38	સમાનાર્થી, વિરુદ્ધાર્થી, વર્તમાનકાળ રૂપ, સામાન્ય ભવિષ્યકાળ રૂપ, પુલ્લિંગ શબ્દ, સ્ત્રીલિંગ શબ્દ, નપુંસકલિંગ શબ્દ, કૃદંત પ્રકાર, સંધિ છોડો અને જોડો, સમાસ	10
	વિભાગ-E (संयुक्त विभाग)	10
39	ગદ્યાર્થગ્રહણ (અપઠિત)	03
40 થી 42	કર્તા સાથે કૃતિ જોડો	02
43	રેખાંકિત પદ શુદ્ધિ	03
44, 45	અર્થવિસ્તાર	02
	કુલ ગુણ	50

નોંધ : (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30 ટકા અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70 ટકા અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું માળખું** ગુણ : 50

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે. દરેક વિભાગના ગુણ સરખા છે.
2. પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 45 છે.
3. પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ-A (गद्य विभाग) [10]

- **अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।** [03]

  નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.

  Translate the following passage into mother tongue.

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 1

અથવા

- **प्रदत्तस्य गद्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**

  આપેલા ગદ્યખંડનો અનુવાદ દોષ દૂર કરી અનુવાદ ફરીથી લખો.
  Rewrie the complete translation after removing Error the transltion of the given passage.

  (**નોંધ** : ગદ્યખંડની નીચે અનુવાદ આપવો તેમાં ચાર ભૂલો રાખવી.)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 2

- **अधोदत्तानां संस्कृत-प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (केऽपि द्वे)** [02]

  નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈ પણ બે)

  Find the answers to the following sanskrit questions from the options and write them in Sanskrit. (Any Two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 3, 4,5

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कोऽपि एकः)** [02]

  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ એક)

  Answer the following questions in mother tongue. (Any one)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 6, 7

- **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत ।** [03]

  નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃતમાં લખો.

  Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 8 (ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખંડ પૂછવો.તેમાં નીચે ત્રણ પ્રશ્નો મૂકવા.)

વિભાગ-B (पद्य विभाग) [10]

९. **प्रदत्तस्य श्लोकस्य अनुवाददोषं दूरी कृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।** [03]
આપેલા શ્લોકના અનુવાદ દોષને દૂર કરી અનુવાદ ફરી લખો.
Rewrite the complete translation after removing error the translation of the given sloka's.
(**નોંધ :** એક શ્લોક લખી તેની નીચે અનુવાદ આપવો. અનુવાદમાં ચાર ભૂલો રાખવી જે શુદ્ધ કરવા વિદ્યાર્થીને આપવી.)

અથવા

१०. **मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखित-श्लोकस्य अन्वयं पूरयित्वा पुनः लिखत ?**
શબ્દપેટીમાંથી યોગ્ય પદ પસંદ કરી નીચે લખેલા શ્લોકનો અન્વયપૂર્ણ કરી ફરીથી લખો.
Complete the application or gist of the following slokas by choosing the appropriate word from the word box and rewrite them.
(**નોંધ :** એક શ્લોક લખી તેની નીચે અન્વય આપવો. અન્વયમાં ચાર ખાલીજગ્યા રાખવી. તે શબ્દો નીચે શબ્દપેટીમાં આપવા.)

- **अधोदत्तानां संस्कृत प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (कोऽपि त्रयः)**
નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના વિકલ્પોમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ ત્રણ)
Find the answers to the following sanskrit questions from the options and write them in Sanskrit. (Any three) [03]
પ્રશ્નક્રમાંક : 11, 12, 13, 14

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कोऽपि एकः)** [02]
નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ એક)
Write the following answers in mother tongue. (Any one)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 15, 16

- **श्लोकपूर्तिं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [02]
શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈ પણ એક)
complete the verses. (Any one)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 17, 18
(પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શ્લોકપૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ શ્લોકપૂર્તિ માટે પૂછવા, અન્ય નહીં.)

વિભાગ-C (नाट्यविभाग) [10]

- **अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।** [04]
નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.
Translate the following dialogues into mother tongue.
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 19

અથવા

- **प्रदत्तस्य नाट्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**
આપેલા નાટ્યખંડનો અનુવાદ દોષ દૂર કરી અનુવાદ ફરીથી લખો.
Rewrie the complete translation after removing Error the transltion of the given drama.
(**નોંધ :** ગદ્યખંડની નીચે અનુવાદ આપવો તેમાં ચાર ભૂલો રાખવી.)
પ્રશ્ન ક્રમાંક : 20

- **अधोदत्तानि वाक्यानि कः वदति इति लिखत । (केऽपि द्वे)** [02]

  નીચે આપેલા વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)

  Write who speaks the following sentences. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 21, 22, 23

  (જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ 'અ' માં વાક્ય અને વિભાગ 'બ'માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું)

- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कोऽपि एकः)** [02]

  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ બે)

  Answer the following question in mother tongue. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 24, 25

- **कोष्ठगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत । (केऽपि द्वे)** [02]

  કૌંસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈ પણ બે)

  Make sentences using words given in the brackets. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 26, 27, 28

વિભાગ-D (व्याकरण विभाग) [10]

- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचनानुसारेण लिखत ।**

  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.

  Answer the following questions according to instructions given.

29. '   ' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

    (ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

30. '   ' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

    (ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

31. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकालस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]

    (વર્તમાનકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં.)

32. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य-भविष्यकालस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]

    (સામાન્ય ભવિષ્યકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં)

33. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः पुल्लिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

    (ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી પુલ્લિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

34. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः स्त्रीलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

    (ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી સ્ત્રીલિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

35. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः नपुंसकलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

    (ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી નપુંસકલિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

36. रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

    (કૃદંતવાચક પદને રેખાંકિત કરવું, ઉત્તર માટે ત્રણ-ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

37. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं वा सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(સંધિ છોડવા માટેનો અથવા સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો, જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

38. अधोदत्तस्य सामासिकपदस्य समासप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(સામાસિક પદની સામે જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

વિભાગ-E (संयुक्त विभाग) [10]

39. **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत. (अपठितम्)** [03]

નીચે આપેલ ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.

(વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષાને ધ્યાનમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદ્યખંડ મૂકવો. ગદ્યખંડ નીચે સંસ્કૃતમાં ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

- **कर्तृ-कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत । (केऽपि द्वे)** [02]

  કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો. (કોઈ પણ બે)

  Match the following with author and their books. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 40, 41, 42

  (ગદ્ય, પદ્ય અને નાટ્ય પાઠોના કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેના પ્રશ્ન પૂછવા. 'અ' વિભાગમાં કર્તા અને 'બ' વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું).

- **रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कान्यपि त्रीणि)** [03]

  રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

  Correct the underlined words and rewirte the paragraph.

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 43

  (અનુસ્વાર-અનુનાસિક લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યખંડ પૂછવો, ચાર શબ્દો રેખાંકિત કરવા.)

- **अधोदत्तस्य श्लोकस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [02]

  નીચે આપેલા શ્લોકનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરવો. (કોઈ પણ એક)

  Translate the following verses and expand the idea. (Any One)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 44, 45

  (અર્થવિસ્તાર માટે બે શ્લોકો પૂછવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ** ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	22	22	18	13	05	80
ટકા(%)	28%	28%	23%	16%	05%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	28	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	02	03	02
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	12	18	24
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA-I)	02	03	06
5.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA-II)	06	09	24
	કુલ	**46**	**61**	**80**

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે
1.	समर्चनम् (पद्य)	04	06
2.	कुलस्य आचारः (गद्य)	05	06
3.	परं निधानम् (नाट्य)	04	08
4.	वलभी विद्यास्थानम् (गद्य)	04	05
5.	सुभाषितवैभवः (पद्य)	05	06
6.	सर्वं चारुतरं वसन्ते (पद्य)	02	03

ક્રમ	પાઠ/પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે
7.	संहतिः कार्यसाधिका (गद्य)	03	04
8.	काषायाणां कोऽपराधः (गद्य)	03	04
9.	उपकारहतस्तु कर्तव्यः (नाट्य)	03	04
10.	दौवारिकस्य सेवानिष्ठा (नाट्य)	03	06
11.	वेदितव्यानि मित्राणि (पद्य)	04	05
12.	सुभाषितसप्तकम् (पद्य)	04	05
13.	दिष्ट्या गोग्रहणं स्वन्तम् (नाट्य)	04	08
14.	हनुमद्वर्णितरामवृत्तान्तः (पद्य)	04	05
15.	सुदुर्लभा सर्वमनोरमा वाणी (गद्य)	03	04
16.	अजेयः स भविष्यति (पद्य)	04	05
17.	आचार्यः चरकः (गद्य)	03	04
18.	बिलस्य वाणी न कदापि मे श्रुता (गद्य)	05	09
19.	विनोदपद्यानि (पद्य)	04	05
20.	संस्कृतभाषायाः वैशिष्ट्यम् (गद्य)	05	06
21.	अपठितम्	04	04
	कुल	80	112

નોંધ : ઉપરોક્ત પત્રકમાં દર્શાવેલ જનરલ વિકલ્પના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર મુજબના છે. અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે તે અલગ હોઈ શકે છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું માળખું** ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (गद्य विभाग)	[16]
1, 2	માતૃભાષામાં અનુવાદ અથવા અનુવાદ દોષ દૂર કરો (કોઈ પણ એક)	04
3થી 5	બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (કોઈ પણ બે)	02
6થી 8	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ બે)	04
9, 10	ટૂંકનોંધ (કોઈ પણ એક)	02
11	ગદ્યાર્થગ્રહણ	04
	વિભાગ-B (पद्य विभाग)	[16]
12, 13	અનુવાદ દોષ દૂર કરો **અથવા** અન્વય (કોઈ પણ એક)	04
14થી 16	બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (કોઈ પણ બે)	02
17થી 20	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ ત્રણ)	06
21થી 23	શ્લોકપૂર્તિ	04
	વિભાગ-C (नाट्य विभाग)	[16]
24, 25	માતૃભાષામાં અનુવાદ **અથવા** અનુવાદ દોષ દૂર કરો (કોઈ પણ એક)	04
26 થી 28	વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)	02
29 થી 31	માતૃભાષામાં જવાબ (કોઈ પણ એક)	04
32 થી 34	ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)	04
35 થી 37	સંસ્કૃત વાક્ય બનાવો. (કોઈ પણ બે)	02
	વિભાગ-D (व्याकरण विभाग)	[16]
38 થી 53	સમાનાર્થી, વિરુદ્ધાર્થી, વર્તમાનકાળ રૂપ, સામાન્ય ભવિષ્યકાળ રૂપ, સ્મ પ્રયોગ, પુલ્લિંગ શબ્દ, નપુંસકલિંગ શબ્દ, સ્ત્રીલિંગ શબ્દ, નામરૂપ પુલ્લિંગ, નામરૂપ સ્ત્રીલિંગ, કૃદંત પ્રકાર, સંધિ છોડો અને જોડો, સમાસ પ્રકાર અને અવ્યય	16
	વિભાગ-E (संयुक्त विभाग)	[16]
54	કથાનકક્રમમાં ગોઠવો	04
55	ગદ્યાર્થગ્રહણ (અપઠિત)	04
56 થી 58	કર્તા સાથે કૃતિ જોડો	02
59	રેખાંકિત પદ શુદ્ધિ	03
60, 61	અર્થવિસ્તાર	03
	કુલ ગુણ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું માળખું** ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે. દરેક વિભાગના ગુણ સરખા છે.
2. પ્રશ્નોનાક્રમ 1 થી 61 છે.
3. પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ-A (गद्य विभाग) [16]

- **अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।** **[04]**

  નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.

  Translate the following Passages into mother tongue.

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 1

અથવા

- **प्रदत्तस्य गद्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**

  આપેલ ગદ્યખંડનો અનુવાદ દોષ દૂર કરો અનુવાદ ફરી લખો.

  Rewrite the complete translation after removing Error the translation of the given passage

  (નોંધ : ગદ્યખંડની નીચે અનુવાદ આપવો તેમાં ચાર ભૂલો રાખવી)

- **अधोदत्तानां संस्कृत-प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (केऽपि द्वे)** **[02]**

  નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પોમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈ પણ બે)

  Find the answers to the following snanskrit questions from the options and write them in Sanskrit. (Any Two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 3, 4, 5

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कौ अपि द्वौ)** **[04]**

  નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ બે)

  Answer the following questions in mother tongue. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 6, 7, 8

- **अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (कोऽपि एकः)** **[02]**

  નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક)

  Write short note on the following. (Any one)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 9, 10

- **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत ।** [04]
  નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃતમાં લખો.
  Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 11 (ગદ્યપાઠોમાંથી જ આ ગદ્યખંડ પૂછવો. તેમાં નીચે ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

વિભાગ-B (पद्य विभाग) [16]

12. **प्रदतस्य श्लोकस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।** [04]
    આપેલ શ્લોકના અનુવાદ દોષને દૂર કરી અનુવાદ ફરી લખો.
    Rewrite the complete translation after removing error the translation of the given sloka's.
    (નોંધ : એક શ્લોક લખી તેની નીચે અનુવાદ આપવો. અનુવાદમાં ચાર ભૂલો રાખવી જે શુદ્ધ કરવા વિદ્યાર્થીને આપવી)

અથવા

13. **मञ्जभूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखितस्य श्लोकस्य अन्वयं पूरयित्वा पुनः लिखत ।**
    શબ્દપેટીમાંથી યોગ્ય પદ પસંદ કરી નીચે લખેલા શ્લોકનો અન્વય પૂર્ણ કરીને ફરીથી લખો.
    Complete the application or gist of the following slokas by choosing the appropriate word from the word box and rewrite them.
    પ્રશ્ન ક્રમાંક : 13
    (**નોંધ** : એક શ્લોક લખી તેની નીચે અન્વય આપવો. અન્વયમાં ચાર ખાલી જગ્યા રાખવી, તે શબ્દો નીચે શબ્દપેટીમાં આપવા.)

- **अधोदत्तानां संस्कृत-प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (कौ अपि द्वौ)** [02]
  નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પોમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈ પણ બે)
  Find the answers to the following sanskrit questions from the options and write them in Sanskrit. (Any two)
  પ્રશ્નક્રમાંક : 14, 15, 16
- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (के अपि त्रयः)** [06]
  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)
  Write the following answers in mother tongue. (Any three)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 17, 18, 19, 20
- **श्लोकपूर्तिं कुरुत । (कौ अपि द्वौ)** [04]
  શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈ પણ બે)
  complete the verses. (Any two)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 21, 22, 23
  (પદ્યપાઠોના સ્વાધ્યાયમાં શ્લોકપૂર્તિ માટે આપવામાં આવેલા શ્લોકો જ શ્લોકપૂર્તિ માટે પૂછવા, અન્ય નહીં.)

વિભાગ-C (नाट्यविभाग) [16]

- **अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।** [04]
  નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.
  Translate the following dialogues into mother tongue.
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 24

અથવા

- **प्रदतस्य नाट्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**
  આપેલા નાટ્યખંડનો અનુવાદ દોષ દૂર કરી અનુવાદ ફરીથી લખો.
  Wrie the comptete translation after removing Error the translation of the given drama.
  (નોંધ : એક નાટ્યખંડ લખી તેનો અનુવાદ આપવો, અનુવાદ લેખનમાં ચાર ભૂલો સુધારવા આપવી)
- **अधोदत्तानि वाक्यानि कः वदति इति लिखत । (केऽपि द्वे)** [02]
  નીચે આપેલા વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)
  Write who speaks the following sentences. (Any two)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 26, 27, 28
  (જોડકાં સ્વરૂપે વિભાગ 'અ' માં વાક્ય અને વિભાગ 'બ'માં વક્તાનું નામ લખી વાક્ય-વક્તા જોડવા પૂછવું)
- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (केऽपि द्वे)** [04]
  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ બે)
  Answer the following dialogues in mother tongue. (Any one)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 29, 30, 31
- **अधोदत्तयोः विषययोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (केऽपि द्वे)** [04]
  નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)
  Write short note on the following topics. (Any two)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 32, 33, 34
- **कोष्ठगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत । (केऽपि द्वे)** [02]
  કૌંસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈ પણ બે)
  Make sentences using words given in the brackets. (Any two)
  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 35, 36, 37

વિભાગ-D (व्याकरण विभाग) [16]

- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचनानुसारेण लिखत ।**
  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.
  Answer the follwoing questions according to instructions given.

38. '   ' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

39. '   ' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

40. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकालस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
(વર્તમાનકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં.)
(ત્રણ વિકલ્પો આપવાં)

41. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य-भविष्यकालस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
(સામાન્ય ભવિષ્યકાળનાં કોઈપણ પુરુષ અને વચનનાં ક્રિયાપદો શોધવા માટે પૂછવાં)
(ત્રણ વિકલ્પો આપવાં)

42. अधोदत्तस्य वाक्यस्य 'स्म' प्रयोगं कृत्वा वाक्यं पुनः लिखत । [01]

(અન્ય પુરુષનું જ ક્રિયાપદ પૂછવું,જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

43. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः पुल्लिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

(ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી પુલ્લિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

44. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः स्त्रीलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

(ત્રણેય લિંગનાં એક એક એમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી સ્ત્રીલિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

45. अधोदत्तेभ्यः शब्देभ्यः नपुंसकलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]

(ત્રણેય લિંગનાં એક એકએમ ત્રણ વિકલ્પો આપવા, તેમાંથી નપુંસકલિંગ શબ્દ શોધવાનો રહેશે.)

46. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः .... विभक्तेः ...... वचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]

(અકારાન્ત પુલ્લિંગ અને અકારાન્ત નપુંસકલિંગના પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં.)

47. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः .... विभक्तेः ...... वचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]

(આકારાન્ત, ઇકારાન્ત અને ઈકારાન્ત સ્ત્રીલિંગનાં પ્રથમાથી સપ્તમી વિભક્તિ સુધીનાં નામપદોનો પરિચય આપવા માટે પૂછવાં.)

48. अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [01]

(અવ્યય પ્રયોગ માટેની એક ખાલી જગ્યા પૂછવી. જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

- **रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत ।** [02]

49, 50

(કૃદંત દર્શાવતાં બે વાક્યો પૂછવાં, કૃદંતવાચક પદને રેખાંકિત કરવું, ઉત્તર માટે ત્રણ-ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

51. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(સંધિ છોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો, જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

52. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(સંધિ જોડવા માટેનો એક પ્રશ્ન પૂછવો, જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

53. अधोदत्तस्य सामासिकपदस्य समासप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]

(સામાસિક પદની સામે જવાબ માટે ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)

વિભાગ-E (संयुक्त विभाग) [16]

54. **अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण स्थापयत ।** [04]

નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનકક્રમ અનુસાર ગોઠવો.

Arrange the sentences according to sequence of the story.

(ઘટનાક્રમને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યખંડોમાંથી A, B, C અને D એવા ચાર વાક્યો મૂકવાં.)

55. **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । (अपठितम्)**
[04]

નીચે આપેલ ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the following passage carefully and write answers in Sanskrit.

(વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષાને ધ્યાનમાં રાખીને પાઠ્યપુસ્તક સિવાયનો સંસ્કૃત ગદ્યખંડ મૂકવો. ગદ્યખંડ નીચે સંસ્કૃતમાં ચાર પ્રશ્નો મૂકવા.)

- **कर्तृ-कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत । (केऽपि द्वे)** **[02]**

  કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો. (કોઈ પણ બે)

  Match the following with author and their books. (Any two)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 56, 57, 58

  (ગદ્ય, પદ્ય અને નાટ્ય પાઠોના કર્તા અને કૃતિઓને યોગ્ય રીતે જોડવા માટેના પ્રશ્ન પૂછવા. 'અ' વિભાગમાં કર્તા અને 'બ' વિભાગમાં મૂળ કૃતિનું કે પાઠનું નામ લખવું).

- **रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कान्यपि त्रीणि)** **[03]**

  રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

  Correct the underlined words and rewirte the paragraph. (Any Three)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 59

  (અનુસ્વાર-અનુનાસિક લેખનને ધ્યાનમાં રાખીને ગદ્યખંડ પૂછવો, ચાર શબ્દો રેખાંકિત કરવા.)

- **अधोदत्तस्य श्लोकस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । (कोऽपि एकः)** **[03]**

  નીચે આપેલા શ્લોકનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરવો. (કોઈ પણ એક)

  Translate the following verses and expand the idea. (Any One)

  પ્રશ્ન ક્રમાંક : 60, 61

  (અર્થવિસ્તાર માટે બે શ્લોકો પૂછવા.)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-9

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક **નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર** ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે. દરેક વિભાગના ગુણ સરખા છે.
2. પ્રશ્નોના ક્રમ 1 થી 61 છે.
3. પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ-A (गद्य विभागः) [16]

- **अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [04]

  નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)

1. कस्मिंश्चित् वने खरनखरः नाम सिंहः प्रतिवसति स्म । सः कदाचित् इतस्ततः परिभ्रमन् क्षुधार्तः न कश्चित् अपि आहारं अलभत । ततः सूर्यास्तसमये एकां महतीं गुहां दृष्ट्वा सः अचिन्तयत् – "नूनं एतस्यां गुहायां रात्रौ कोऽपि जीवः आगच्छति । अतः अत्रैव निगूढो भूत्वा तिष्ठामि" इति ।

અથવા

- **प्रदत्तस्य गद्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत.**

  આપેલા ગદ્યખંડનો અનુવાદ દોષ દૂર કરી અનુવાદ ફરી લખો.

  Rewrite the complete translation after removing error from the translation of the given passage.

2. कृषकः वृद्धः मरणासन्नः च आसीत् । तस्य समीपे स्थितः तस्य पुत्रः तस्मै कृषकाय कथयति, "तात ! अद्य मार्गे मया धनस्यूतः प्राप्तः । तस्य दर्शनात् आनन्दः जातः । तेन मदीयं दारिद्र्यं नष्टं भविष्यति इति विचार्य धनस्यूतग्रहणाय अहं हस्तं प्रासारयम् । किन्तु तदैव मया भवदीयः उपदेशः स्मृतः – 'अन्यस्य धनस्य ग्रहणम् अस्माकं कुलाचारः न' इति । अतः अहं तं धनस्यूतं तत्रैव अत्यजम् ।"

   અનુવાદ : ખેડૂત વૃદ્ધ અને મરણ પામેલો હતો. તેની પાસે રહેલો તેનો પુત્ર તે ખેડૂતને કહે છે, "બેટા, આજે માર્ગમાં મેં ધનનો થેલો પ્રાપ્ત થયેલો. તેને જોતાં આનંદ થયો. તેથી મારી ગરીબાઈ નાશ થશે એમ વિચારી ધનનો થેલો લેવા મેં હાથ ફેલાવ્યો. પણ ત્યારે જ મેં આપનો ઉપદેશ યાદ કર્યો. બીજું ધન લેવું આપણો કુલાચાર છે. આથી હું તે ધનનો થેલો ત્યાં જ છોડી આવ્યો."

- **अधोदत्तानां संस्कृत-प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (कोऽपि द्वे)** [02]

  નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈ પણ બે)

3. संस्कृतभाषायां लक्षश्लोकपरिमितः ग्रन्थः कः ?

   (A) महाभारतम् (B) रामायणम् (C) दशकुमारचरितम्

4. परस्य दुर्गुणानुवादः कस्मै राचते ?

   (A) दयाग्रस्ताय (B) ईर्ष्याग्रस्ताय (C) मानग्रस्ताय

5. प्रभातकाले वायसः कम् अपश्यत् ?

(A) कपोतम् (B) व्याधम् (C) वृक्षम्

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कौ अपि द्वौ)** **[04]**

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ બે)

6. દશકુમારચરિતની વિશેષતાઓ દર્શાવો.

7. ગાંધીજીએ શાંતસ્વરે સત્યદેવને શું કહ્યું ?

8. સ્નેહપૂર્ણ વાણીને પણ કોણ અનુભવી શકતું નથી ?

- **अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (का अपि एका)** **[02]**

નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક)

9. સંસ્કૃતભાષાની કોઈપણ બે વિશેષતાઓ.

10. આચાર્ય ચરક

- **अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत.** **[04]**

નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃતમાં લખો.

11. किम् औषधं विना सम्यक् व्यवहारेणापि जनः रोगरहितः भवितुम् अर्हती'ति ? तस्येदमुत्तरम् । यदा रोगः शरीरे प्रविष्टो भवति, तदा औषधस्य आवश्यकता भवति । परन्तु शरीरे रोगस्य प्रवेशः एव न स्यात् एतदर्थं मानवेन सम्यक् व्यवहारः करणीय एव । व्यवहारस्यापि स्वास्थ्ये प्रभावो भवतीत्येषः चरकाचार्यस्य उपदेशः ।

प्रश्ना :

(अ) एकपदेन उत्तरत.

(i) ____________ विना जनाः रोगरहिताः भवितुम् अर्हति ।

(ii) व्यवहारस्य प्रभावः कुत्र भवति ।

(ब) पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

(i) औषधस्य आवश्यकता कदा भवति ?

(ii) मानवेन सम्यग् व्यवहारः किमर्थं करणीय : ?

વિભાગ-B (पद्य विभाग) **[16]**

- **प्रदत्तस्य श्लोकस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।** **[04]**

આપેલા શ્લોકના અનુવાદ દોષને દૂર કરી અનુવાદ ફરી લખો.

Rewrite the complete transtation ofter removing Error the translation of the given sloka's :

12. सीमन्तिनीषु का शान्ता राजा कोऽभूत् गुणोत्तमः ।
विद्वद्भिः का सदा वन्द्या चात्रैवोक्तं न बुध्यते ॥ 1 ॥

અનુવાદ : શ્રીમંતોમાં કોણ શાન્ત હતી ? ઉત્તમ દોષવાળા રાજા કોણ હતા ? વિદ્વાનોએ કોની સદા નિંદા કરી છે ? અહીં જ કહેલું છે જણાય છે.

અથવા

- **मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखित-श्लोकस्य अन्वयं भावार्थं वा पूरयित्वा पुनः लिखत.**

13. सीमन्तिनीषु का शान्ता राजा कोऽभूत् गुणोत्तमः ।
विद्वद्भिः का सदा वन्द्या चात्रैवोक्तं न बुध्यते ॥ 1 ॥

अन्वयः - का सीमन्तिनीषु ________ ? ________ राजा कः अभूत् ? विद्वद्भिः ________ सदा वन्द्या ? अत्र एव उक्तम् न ________ ।

(मञ्जूषा - शान्ता, बुध्यते, का, गुणोत्तमः)

- **अधोदत्तानां संस्कृत-प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (कौ अपि द्वौ)** [02]

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તરો વિકલ્પોમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈ પણ બે)

4. ताराधिपः कः ?

(A) सूर्यः (B) शुक्रः (C) चन्द्रः

15. व्रजन्ति पद्मानि कदा विकासम् ?

(A) रात्रौ (B) सूर्यास्तकाले (C) सूर्योदये

16. के शान्तिम् इच्छन्ति ?

(A) पार्थिवाः (B) साधवः (C) धनिकाः

- **अधोदत्तानां प्रश्नानां उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (के अपि त्रयः)** [06]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

17. રાજા અને ભિક્ષુક બંને લોકનાથ શા માટે છે ?
18. યોગીઓ કોનાં દર્શન કરે છે ? કેવી રીતે ?
19. પાંચ અક્ષયનિધિ કયા કયા છે ?
20. આપત્તિમાં પણ કોની બુદ્ધિ વિચલિત થતી નથી ?

- **श्लोकपूर्ति कुरुत । (कौ अपि द्वौ)** [04]

શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈ પણ બે)

21. प्रभूतमल्पकार्यं .... प्रकीर्तितम् ॥
22. नास्ति मेघसमं .... धान्यसमं प्रियम् ॥
23. दरिद्राय धनं .... च भोजनम् ॥

વિભાગ-C (नाट्यविभाग) [16]

- **अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत ।** [04]

નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.

24. राजा - अपूर्व इव ते हर्षः । ब्रूहि केनासि विस्मितः ।

भटः - अश्रद्धेयं प्रियं प्राप्तं सौभद्रो ग्रहणं गतः ।

राजा - कथमिदानीं गृहीतः ?

भटः - रथमासाद्य निःशङ्कं बाहुभ्यामवतारितः ।

અથવા

- **प्रदत्तस्य नाट्यखण्डस्य अनुवाददोषं दूरीकृत्य अनुवादं पुनः लिखत ।**

  આપેલા નાટ્યખંડનો અનુવાદ દોષને દૂર કરી અનુવાદ ફરી લખો.

  Rewrite the Complete translation after removing Error the translation of the give drama.

25. शार्विलकः - एवम् । तर्हि श्वभिः खाद्यताम् ।

चारुदत्तः - नहि ।

शर्विलकः - अहो आश्चर्यम् । किं करोमि । वदत्वार्यः ।

चारुदत्तः - तन्मुच्यताम् ।

અનુવાદ - શાર્વિલક - એમ, તો સિંહો વડે ખવડાવવામાં આવે.

ચારુદત્ત - હા.

શાર્વિલક - અરે ! આશ્ચર્ય છે ! શું કરું ? સાંભળો આર્ય !

ચારુદત્ત - તો બાંધી દેવામાં આવે.

- **अधोदत्तानि वाक्यानि कः वदति इति लिखत । (के अपि द्वे)** **[02]**

  નીચે આપેલા વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)

	विभाग - अ	**विभाग - ब**
26.	महाराजनिकटे गन्तुम् इच्छामि ।	- युवकः
27.	अहं घटपण्डितः अस्मि ।	- भोजः
28.	तर्हि अहं वृष्टिः भविष्यामि ।	- शकारः
		- संन्यासी

- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि मातृभाषायां लिखत । (कौ अपि द्वौ)** **[04]**

  નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર માતૃભાષામાં લખો. (કોઈ પણ બે)

29. શસ્ત્રને વિશે ભીમનો શો મત છે ?
30. રાજા ભોજ અને યુવકનો વિવાદ ક્યારે અટકી જાય છે ? શા માટે ?
31. સંન્યાસી કોને કોને રોકવાની ના પાડે છે ?

- **अधोदत्तयोः विषययोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (के अपि द्वे)** **[04]**

  નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

32. રાજકુમાર અભિમન્યુ
33. દ્વારપાળની પ્રામાણિકતા
34. રાજા ભોજ

- **कोष्ठगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत । (के अपि द्वे)** **[02]**

  કૌંસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈ પણ બે)

35. તું તો દ્વારપાળ છે.

    (युष्मद् तु दौवारिक अस्)

36. વિષ્ણુ ગરુડ પર સવાર હોય છે.
(विष्णु गरुडारूढ भू)

37. હું અભિમન્યુ છું.
(अस्मद् अभिमन्यु अस्)

વિભાગ-D (व्याकरण विभाग) [16]

- **अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचनानुसारेण लिखत ।**

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.

38. 'सूर्य:' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्य: विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत । [01]
वराह:, आदित्य:, अग्नि:

39. 'दूरस्थ:' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्य: विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत । [01]
अस्थ:, समीपस्थ:, तटस्थ:

40. अधोदत्तेभ्य क्रियापदेभ्य: वर्तमानकालस्य अन्यपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
प्रविशामि, प्रविशसि, प्रविशति

41. अधोदत्तेभ्य क्रियापदेभ्य: सामान्य-भविष्यकालस्य अन्यपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
भविष्यति, भविष्यन्ति, भविष्यत:

42. अधोदत्तस्य वाक्यस्य 'स्म' प्रयोगं कृत्वा वाक्यं पुन: लिखत । [01]
पठनपाठनं च अभवत् ।
(A) पठनपाठनं च भवति स्म ।
(B) पठनपाठनं च भवन्ति स्म ।
(C) पठनपाठनं च भवामि स्म ।

43. अधोदत्तेभ्य: शब्देभ्य: पुल्लिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]
जीव:, बिलम्, जरा

44. अधोदत्तेभ्य: शब्देभ्य: स्त्रीलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]
प्राकृत:, प्रकृति:, अनुदित:

45. अधोदत्तेभ्य: शब्देभ्य: नपुंसकलिङ्गशब्दं चित्वा लिखत । [01]
आननम्, भार्या, षडानन:

46. अधोदत्तेभ्य: नामरूपेभ्य: तृतीयाविभक्ते: एक वचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
ज्ञाने, ज्ञानेन, ज्ञानात्

47. अधोदत्तेभ्य: नामरूपेभ्य: द्वितीयाविभक्ते: एक वचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [01]
विद्या, विद्याम्, विद्याया:

48. अधोदत्तेभ्य: विकल्पेभ्य: अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [01]
मम समीपम् .... आगच्छ ।
(तत्र, अत्र, यत्र)

- **रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत ।** [02]

49. छात्राः सरस्वतीं <u>स्मृत्वा</u> पुराणं पठन्ति ।
(विध्यर्थकृदन्तम्, सम्बन्धकभूतकृदन्तम्, हेत्वर्थकृदन्तम्)

50. शिशवः गृहम् <u>आगन्तुं</u> यतन्ते ।
(हेत्वर्थकृदन्तम्, कर्तरिभूतकृदन्तम्, सम्बन्धकभूतकृदन्तम्)

51. अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
अत्रैव
(अत्र + एव, अत्र + इव, अ + त्रैव)

52. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
सन्ति + इति
(सन्तिति, सन्तीति, सन्तीती)

53. अधोदत्तस्य सामासिकपदस्य समासप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [01]
सूर्यास्तः
(तत्पुरुषः, द्वन्द्वः, बहुव्रीहिः)

વિભાગ-E (संयुक्त विभाग) [16]

54. **अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण स्थापयत ।** [04]
નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનકક્રમ અનુસાર ગોઠવો.
(A) अनन्तरं ते सर्वे जालेन बद्धाः अभवन् ।
(B) इति विचिन्त्य कपोताः सर्वे जालमादाय उत्पतिताः ।
(C) वृद्धानां वचनं आपत्काले ग्राह्यम् एव ।
(D) तदत्र धैर्यमवलम्ब्य इदानीम् एवं क्रियताम् ।

55. **अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । (अपठितम्)** [04]
નીચે આપેલ ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

मयूरोऽतीव सुन्दरो विहगः । तस्य पुच्छं मनोहरम् । वर्षासु यदा घनानां गर्जनं श्रूयते तदा मयूरः हर्षेण नृत्यति । वृक्षस्य शाखायां स्थितः सः मधुराभिः केकाभिरस्मानाह्लादयति । तस्य रमणीयं रूपं दृष्ट्वा मनोहराश्च केका श्रुत्वा बालाः मोदन्ते । मयूरस्य स्वरो मधुरः काकस्य तु परुषः । मयूरः सरस्वत्याः वाहनमिति जनाः वदन्ति ।

प्रश्नाः

(अ) एक पदेन उत्तरत ।
(i) ______ सुन्दरः विहगः ।
(ii) मयूरः कस्याः वाहनम् अस्ति ।

(आ) पूर्णवाक्येन उत्तरत :
(i) मयूरस्य पुच्छं कीदृशम् ।
(ii) मयूरः कदा हर्षेण नृत्यति ?

- **कर्तृ-कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत । (केऽपि द्वे)** [02]
કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો. (કોઈ પણ બે)

विभाग : अ		विभाग : ब
56.	महाकविः कालिदासः	– रामायणम्
57.	आचार्यः चरकः	– ऋतुसंहारः
58.	पण्डितः विष्णुशर्मा	– चरकसंहिता
		– पञ्चतन्त्रम्

- **रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कान्यपि त्रीणि)** [03]

  રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

59. खिस्तस्य पंचम्यां शताब्द्याम् इदं उपनगरं मैत्रकाणां राजधानी आसीत् । मैत्रकाणाम् व्यवस्थानुसारं अध्ययनस्य समाप्त्यनन्तरं शास्त्रार्थः भवति स्म । शास्त्रार्थे विभिन्नानां मतमतान्तराणां खंडन-मण्डनपूर्वकं विमर्शः भवति स्म ।

- **अधोदत्तस्य श्लोकस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । (कोऽपि एकः)** [03]

  નીચે આપેલા શ્લોકનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો. (કોઈ પણ એક)

60. अविश्रामं वहेद् भारं शीतोष्णं च न विन्दति ।

    ससन्तोषस्तथा नित्यं त्रीणि शिक्षेत गर्दभात् ॥

61. सोत्साहानां नास्त्यसाध्यं नराणां

    मार्गारब्धाः सर्वयत्नाः फलन्ति ॥

શૈક્ષણિક વર્ષ 2024-25

Competency Based Questions (ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો)ની વિગત

ધોરણ - 9

વિષય : સંસ્કૃત (017)

પ્રશ્નો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	Competency (ક્ષમતા)	ગુણ	Learning Outcome (અધ્યયન નિષ્પતિ)
વિભાગ-A				
3,4,5	સંસ્કૃત જવાબ (બહુવિકલ્પ)	C-1.1, C-2.1	02	S-0924 સંસ્કૃત પ્રશ્નો સમજીને ઉત્તરો લખે છે. S-0927 સંસ્કૃત ચર્ચામાં ભાગ ભજવે છે.
11	ગદ્યાર્થગ્રહણ (પઠિત) સંસ્કૃતમાં	C-1.1, C-1.2, C-2.1	04	S-0905 આદર્શ વાંચન-પાઠ વાંચન S-0924 પ્રશ્નો સમજી ઉત્તર આપે છે. S-0926 સરળ સંસ્કૃત વાક્ય રચના કરે છે.
વિભાગ-B				
13	અન્વય	C-1.2 C-2.1 C-2.3	04	S-0901 સંસ્કૃત વર્ગખંડમાં સહભાગી બને છે. S-0916 સંસ્કૃત ભાષાની ચમત્કૃતિ જાણે છે. S-0935 વાક્યમાં વપરાયેલા પદોની જરૂરિયાત અનુસાર સંધિ-સમાસ S-0920 વ્યાકરણનું પાયાનું જ્ઞાન મેળવે છે.
14,15,16	સંસ્કૃત જવાબ બહુવિકલ્પ	C-1.1 C-1.2	02	S-0924 સંસ્કૃત પ્રશ્નો સમજીને ઉત્તર લખે છે. S-0927 સંસ્કૃત સામૂહિક ચર્ચામાં ભાગ લે છે.
વિભાગ-C				
26,27,28	પાત્ર-ઉક્તિ	C-1.2 C-2.4	02	S-0905 આદર્શ વાંચન સાથે પાઠ વાંચવા પ્રેરાય S-0912 સરળ સંસ્કૃત વાક્યનો ભાવાર્થ સમજે છે. S-0915 વ્યવહાર અને વાણીનું ઐક્ય સમજે છે.

પ્રશ્નો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	Competency (ક્ષમતા)	ગુણ	Learning Outcome (અધ્યયન નિષ્પતિ)
35,36,37	સંસ્કૃત વાક્ય	C-4.1 C-1.2	02	S-0917 સંસ્કૃત નામોથી પરિચિત થાય છે. S-0934 વ્યાકરણનો ઉપયોગ કરી વાક્ય રચના કરે છે. S-0920 વ્યાકરણનું પાયાનું જ્ઞાન મેળવે છે.
		વિભાગ-D (વ્યાકરણ)		
38 થી 53	સમાનાર્થી, વિરુદ્ધાર્થી, વર્તમાનકાળ, ભવિષ્યકાળ, સ્મ પ્રયોગ, પુલ્લિંગ, સ્ત્રીલિંગ, નપુંસકલિંગ, નામરૂપ, કૃદંત, સંધિ-સામાસ.	C-4.1	14	S-0904 વ્યાકરણ નિયમોની સમજ મેળવે છે. S-0917 સંસ્કૃત નામોથી પરિચિત થાય છે. S-0918 મદદથી સંભાષણ કરે છે. S-0919 સંધિ-સમાસ વિશે સમજે છે. S-0920 વ્યાકરણનું પાયાનું જ્ઞાન મેળવે છે. S-033 નામપદ-ક્રિયાપદ-વિભક્તિનો ભેદ સમજે છે. S-0935 સંધિ-સમાસ વિગ્રહ કરે છે.
		વિભાગ-E		
54	ઘટનાક્રમ/કથાનકક્રમ	C-1.2 C-2.4	04	S-0901-S-905 સંસ્કૃત આદર્શ વાંચન-સહભાગી બને. S-0912 સંસ્કૃત સરળવાર્તા સમજ મેળવે છે.
55	ગદ્યાર્થગ્રહણ (અપઠિત)	C-1.1 C-2.1	04	S-0905-S-50913 સંસ્કૃત વાર્તાઓ થકી સરળ સંસ્કૃત સમજે છે. S-0924 સંસ્કૃત પ્રશ્નો સમજી ઉત્તર આપે છે.
60,61	અર્થવિસ્તાર	C-1.2 C-2.1 C-3.1	03	S-0910 સુંભાષિત મહત્ત્વ સમજી અર્થવિસ્તાર કરે છે. S-0914 વિવિધ રસોનો આસ્વાદ માણે છે. S-0928 પ્રહેલિકા-ચાટૂક્તિઓનો અર્થગ્રહણ કરે છે.